

KONTINUIRANA EDUKACIJA

POSTUPAK SA EGZITUSOM I POSMRTNA NJEGA

MT Karmela Vikljancev

Mentor: Dr. Lejla Balić-Prašević

JU Opća bolnica „Prim. dr Abdulah Nakaš“ Sarajevo
Odjeljenje za urgentnu medicinu

UVOD

- Smrt je kraj života. Ona može biti prirodna ili nasilna, poznata ili nepoznata.
- Prirodna smrt nastupa nakon otkazivanja vitalnih organa.
- Nasilna smrt je produkt djelovanja različitih vanjskih faktora.

POSTUPAK SA UMRLIM

- Vrijeme uzroka smrti utvrđuje ovlašteni ljekar pregledom.
- Ako ljekar posumnja ili ustanovi da je smrt nastupila djelovanjem zarazne bolesti, obavezan je preduzeti standardne mjere za sprječavanje daljeg širenje zaraze i nazvati federalni i kantonalni zavod za javno zdravstvo.
- Ukoliko ljekar sumnja da je smrt nasilna, obavezan je osigurati da se ne izgube tragovi mogućeg krivičnog djela, a zatim nazvati MUP Centar.
- Prilikom utvrđivanja smrti, utvrđuje se i identitet umrlog.
- Ako nema podataka o umrlom mora se nazvati MUP Centar.

POSTUPAK SA UMRLIM

- Trideset minuta nakon konstatacije letalnog ishoda, obavještava se Odjeljenje za patologiju sa prosekturom zbog preuzimanja tijela umrlog.
- Ovlašteni doktor popunjava sprovodnu listu leša i kartu za obilježavanje umrlih.
- Potvrda o smrti printa se u četiri primjerka - jedan arhiviramo na urgentnom centru, tri šaljemo na Odsjek za prijem i otpust bolesnika, s tim da porodica dobiva jedan primjerak, a dva se šalju u Općinu Centar.

ZADATAK MEDICINESKE SESTRE/TEHNIČARA

- Medicinska sestra prvo uradi EKG, zatim skida sve braunile, sonde, katetere i sl. sa umrlog pacijenta.
- Podvezuju se usta umrlog i na njegov nožni palac stavlja karta za obilježavanje mrtvih, a koju je ljekar prethodno potpisao.
- Umrli se pokriva čaršafom.
- Uz prisustvo svjedoka evidentira se popis ličnih stvari umrlog i potom se one predaju porodici ili se do njihovog dolaska ostavljaju na Odsjek za prijem i otpust bolesnika.

LJEKAR I PORODICA UMRLOG

- Prije nego što se prisutnoj porodici saopšti tužna vijest, odgovorni ljekar treba da se predstavi i objasni svoj odnos prema pacijentu. Saopštavanje informacije i izražavanje saučešća terba da se odvija u prostorijski prijatnim okruženjem. Treba pokušati ograničiti razgovor na samo jednog ili dva člana porodice, tj. one osobe koji su već bile upoznate sa tokom bolesti i kritičkim stanjem pacijenta.
- Nakon što se saopšti loše vijesti, dužnost ljekara je da se pomogne rodbini proći kroz proces tuge tako što će ih ohrabriti da izraze svoja osjećaje, makar i kroz glasno plakanje ili jecanje.
- Ako porodica nije prisutna, ukoliko su podaci dostupni, ljekar članove obavještava telefonom. Prije saopštavanja informacije, treba se pobrinuti da je neko u blizini osobe koja će je primiti.

POSTUPAK SA UMRLIM

- Pokriven čaršafom, umrli se odvozi u prostoriju, posebnu za to namjenjenu, u kojoj provodi dva sata do odlaska u hladnu komoru u mrtvačnicu.
- Nakon dva sata, ljekar opet pregleda umrlog i on se odvozi u mrtvačnicu.
- Za to vrijeme se ispunjava medicinska dokumentacija.

MEDICINSKA DOKUMENTACIJA ZA UMRLOG

Popunjava se:

- potvrda o smrti
- popratnica za prijevoz na obdukciju (ukoliko se ona radi), prijava smrti
- sprovodna lista tijela umrle osobe
- Kada je potrebna dokumentacija završena, ljekar popunjava u dva primjerka dozvolu za sahranu umrle osobe. Jedan primjerak se arhivira a drugi se šalje na Odsjek za prijem i otpust bolesnika.
- Uposlenici ovog odsjeka predati će taj dokument članu porodice umrle osobe ili osobi ovlaštenoj s njihove strane ili institucije koja obavlja sahranu.

OBDUKCIJA

- Obdukcija je vanjski pregled mrtvog tijela, pregled pojedinih organa, tjelesnih šupljina i organskih sistema s ciljem da se na osnovu patoloških promjena utvrdi osnovna bolesti i osnovni uzroci smrti.
- Obdukcija se provodi u slučajevima određenim propisima o zdravstvenoj zaštiti.
- Može biti sudsko-medicinska ili pato-anatomska.
- Izvodi se na zahtjev porodice
- umrlog, ljekara koji je liječio
- pacijenta, na zahtjev nadležnih
- istražnih organa ili ovlaštenog
- doktora medicine.

Službene novine FBiH, br.15/00

**PRAVILNIK
O NAČINU PREGLEDA
UMRLIH I NAČINU
UTVRĐIVANJA VREMENA I
UZROKA SMRTI**

I - OPĆE ODREDBE

Član 2.

Uzrok i vrijeme smrti umrle osobe utvrđuje se pregledom.

Za područje općine organizuje se pregled umrlih osoba u cilju: utvrđivanja nastupa, vremena i uzroka smrti kao i okolnosti pod kojima je smrt nastupila, prikupljanja podataka o umrloj osobi i dostavljanja prijave o smrti nadležnom organu.

Član 3.

Sahrana umrle osobe ne može se obaviti dok se ne obavi pregled umrlog.

Član 8.

Vrijeme i uzrok smrti građana umrlih u zdravstvenoj ustanovi utvrđuje doktor medicine te ustanove.

Zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana dužna je odmah nakon određivanja

mrtvozornika o tome obavijestiti matičara, kao i nadležni organ na čijem području je sjedište zdravstvene ustanove.

II - UTVRĐIVANJE NASTUPA, VREMENA I UZROKA SMRTI

Član 12.

Smrtni slučaj se prijavljuje nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, a može se prijaviti

nadležnom organu unutrašnjih poslova na čijem području je smrt nastupila, odnosno na čijem području je pronađen umrli.

Član 14.

Mrtvozornik utvrđuje smrt na osnovu pregleda umrlog, podataka koje dobije na licu

mjesta ili iz medicinske dokumentacije o liječenju umrlog.

U slučaju zamrlosti, prividne smrti prije pregleda i utvrđivanja uzroka smrti, mrtvozornik je dužan poduzeti i primijeniti potrebne mjere i radnje kako bi se otklonila sumnja, a u suprotnom potvrdila smrt.

Član 15.

Kada mrtvozornik posumnja da se radi o nasilnoj smrti dužan je odmah o tome

obavijestiti najbližu policijsku upravu i upozoriti prisutne da se, do dolaska ovlaštenih radnika nadležnog organa unutrašnjih poslova, ne uništavaju tragovi.

II - UTVRĐIVANJE NASTUPA, VREMENA I UZROKA SMRTI

Član 16.

Kada mrtvozornik utvrdi ili posumnja da je uzrok smrti zarazna bolest dužan je preduzeti i sprovesti najnužnije mjere za sprječavanje širenja zaraze i o tome odmah obavijestiti općinski organ uprave nadležan za poslove sanitarne inspekcije.

Član 17.

U slučaju kada se radi o iznenadnoj smrti, kao i u slučaju kada mrtvozornik ne može utvrditi uzrok smrti, dužan je da zatraži obdukciju umrlog i da o tome obavijesti nadležni organ.

Član 18.

O toku obdukcije vodi se zapisnik u koji se upisuje i nalaz obdukcije. Zapisnik iz prethodnog stava sastavlja se u dva primjerka od kojih se jedan dostavlja osobi ili organu koji je tražio obdukciju, a drugi primjerak zapisnika zadržava u svojoj evidenciji zdravstvena ustanova koja je izvršila obdukciju.

Član 19.

Obdukcija može biti patološko-anatomska ili sudsko-medicinska.

III - EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA PREGLEDA UMRLIH

Član 21.

Mrtvozornik, nakon utvrđivanja smrti, utvrđivanja neposrednog i osnovnog uzroka smrti, te stanja koja su prethodila ili pogodovala smrti, popunjava obrazac broj 1. **Potvrda o smrti**, a koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Obrazac iz prethodnog stava popunjava se u četiri primjerka za strane državljane, a u **tri primjerka** za domicilno stanovništvo.

Dva primjerka obrasca mrtvozornik dostavlja matičaru općine čiji nadležni organ ga je imenovao, najkasnije u roku od 24 sata od časa utvrđivanja smrti, a jedan primjerak zadržava u evidenciji koju vodi o obavljenom pregledu umrlih lica, a za strane državljane jedan primjerak dostavlja nadležnom stranom matičaru.

III - EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA PREGLEDA UMRLIH

Član 22.

Nakon popunjavanja obrasca broj 1. mrtvozornik ispunjava obrazac broj 2. **Dozvola za sahranu umrlog**, a koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Obrazac iz prethodnog stava popunjava se u **tri primjerka** za domicilno stanovništvo.

Jedan primjerak obrasca mrtvozornik izdaje organizaciji koja će sahraniti umrlog, drugi primjerak izdaje vozaču, a treći primjerak zadržava u evidenciji koju vodi o pregledu umrlih osoba.

Član 23.

Ako se obdukcija vrši od strane nadležne zdravstvene ustanove po završetku obdukcije izdaje se dozvola za sahranu umrlog na obrascu broj 2.

Član 25.

Evidencija o izvršenim pregledima umrlih vodi se za svaku kalendarsku godinu. Na kraju godine evidencija iz prethodnog stava se zaključuje ovjerom od strane nadležnog organa uz naznaku ukupnog broja izvršenih i upisanih pregleda umrlih lica u toku protekle godine.